

Het archief van Ludo Dierickx, Europees Federalist en Groene Denker

Maarten Savels, archivaris, Amsab-ISG

Na het overlijden van Ludo Dierickx in 2009 raakte zijn archief verspreid over verschillende bewaarplaatsen. Sinds 2015 zijn twee grote delen van zijn archief opnieuw verenigd in Amsab-ISG. Het materiaal is dermate interessant dat het onmiddellijk ontsloten werd.

Ludo Dierickx werd op 10 augustus 1929 geboren te Berchem. Hij liep school aan het jezuïetische Xaveriuscollege te Borgerhout, waar hij waarschijnlijk Luc Versteyleen leerde kennen.¹ Daarna studeerde hij rechten aan de toenmalige Rijksuniversiteit Gent van 1948 tot en met 1953. Tijdens zijn studententijd raakte Dierickx in de ban van het Europese federalistische gedachtegoed. Vooral de ideeën van de Italiaanse politieke denker en founding father van de Europese Unie, Altiero Spinelli, maakten een grote indruk op hem. Dierickx reisde zelfs al liftend naar Rome om Spinelli te kunnen ontmoeten. In 1949 sloot hij zich aan bij de Universitaire Beweging voor de Europese Federatie (UBEF), waarvan hij tot en met 1953 de secretaris en drijvende kracht was. Na zijn rechtenopleiding studeerde Dierickx nog een jaar aan het prestigieuze Europa-

college te Brugge, waar hij o.a. in contact kwam met de rector, Hendrik Brugmans, die zelf ook een belangrijke rol zou spelen in de Europese Beweging.

In 1955-1956 vervulde Dierickx zijn dienstplicht in Duitsland. De meeste miliciens verveelden er zich stierlijk, maar Dierickx maakte dankbaar gebruik van de vele vrije uren die de dienstdtijd hem bood. Hij legde contact met Duitse federalisten en onderhield zijn netwerk in België en Italië middels een indrukwekkende stroom briefwisseling. Daarnaast werd hij voorzitter van de Jeunesses Européennes Fédéralistes (JEF) en maakte hij het viertalige maandblad *Lettres au Militants - Mitarbeiterbriefe*.

Tussen 1956 en 1958 werkte Dierickx mee aan de organisatie van Expo '58. Tijdens deze werkzaamheden ontmoette hij Eva-Maria Hückl, met wie hij in 1959 in het huwelijksbootje stapte. In die periode bleef Dierickx zich volop engageren voor de Europese zaak. Hij werd secretaris van de Europese Federalistische Beweging (EFB) - regio Antwerpen-Limburg en werd medeuitgever van het viertalige blad *Het Europese Volk*. Daarnaast werd Dierickx ook lid van het initiatiefcomité voor het Congres van het Europese Volk (CEV), waarvoor hij Vrije Europese Verkiezingen organiseerde te Antwerpen (1957 en 1961), Sint-Joost-ten-Node (1958), Tielt (1959), Oostende (1959), Mons (1960) en Saint-Ghislain (1960).

Na Expo '58 ging Dierickx werken voor de Kamer van Koophandel van Antwerpen en in 1962 werd hij adviseur van minister van Binnenlandse Zaken Arthur Gilson (PSC, voorloper van CDH). In 1963 richtte Dierickx het Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) op. Tot 1972 was hij er afgevaardigd-beheerder en de voornaamste drijvende kracht. Ondertussen verruilde Dierickx zijn baan als adviseur voor een positie aan het Instituut voor Europese Studies van de ULB, waar hij twee jaar zou blijven, om

Detail uit een affiche voor een van de Vrije Europese Verkiezingen die Dierickx organiseerde en waarvoor hij zichzelf kandidaat stelde. (Amsab-ISG, Gent)

vervolgens directeur te worden van de Vereniging van Openbare Verzorgingsinstellingen. Deze functie combineerde hij vanaf 1970 met die van secretaris van de Nationale Confederatie van Verzorgingsinstellingen. Van 1969 tot en met 1972 was Dierickx secretaris-generaal van de Mouvement Fédéraliste Européen (MFE). In die hoedanigheid werkte hij mee aan de fusie van twee van de grootste federalistische bewegingen in Europa, de MFE en de Action Européenne Fédéraliste (AEF), tot de Union des Fédéralistes Européens (UEF). Daarna zette Dierickx zijn Europees engagement op een wat lager pitje. Vanaf 1976 was hij gedurende drie jaar voorzitter van het ESIC, maar daarna richtte hij zijn pijlen vooral op de nationale politiek.

Engagement in Agalev

Het is niet meteen duidelijk wanneer of waarom Dierickx zich juist bij Agalev aansloot, maar wellicht heeft zijn vroegere band met Luc Versteyleen daar iets mee te maken. In 1981 raakte Dierickx al meteen verkozen als volksvertegenwoordiger. Samen met Marjet Van Puymbroeck en Fernand Geyselings vormde hij de allereerste

Agalev-fractie in het parlement. Dierickx bleef in de Kamer tot en met 1988, waarna hij senator werd. In 1995 verliet hij de senaat en verdween hij wat naar de achtergrond binnen Agalev. In 1999 kwam het zelfs tot een volledige breuk met de partij naar aanleiding van een geschil over de afdrachten die hij zou doen tijdens zijn mandaten. Hij stapte over naar de toenmalige SP.

Dierickx bleef echter niet stilzitten. In 1998 was hij medeoprichter van en drijver achter B-Plus, een denktank die opkomt voor de eenheid van België onder de vorm van een federale staat en die zich verzet tegen het uiteengroeien van Vlamingen, Walen, Brusselaars en Duitstalige Belgen. In 2003 werd hij ook weer lid van Agalev, inmiddels omgedoopt tot Groen! De laatste jaren van zijn leven was Dierickx vooral actief binnen GroenPlus, de werking voor 55-plussers van Groen!. In 2007 stelde hij zich nog kandidaat voor het voorzitterschap van Groen. Op 8 april 2009 overleed Ludo Dierickx op 79-jarige leeftijd.

Het archief

Het grootste deel van het archief is naar alle waarschijnlijkheid steeds in het bezit

Studiedag 'Ontmoeting der continenten', 29 februari 1964.
Ludo Dierickx zit tweede van rechts op de foto. (Amsab-ISG, Gent)

gebleven van Ludo Dierickx. Bij zijn overlijden in 2009 besloot zijn weduwe om zijn archieven op te splitsen. Het archief rond de denktank B-Plus en dat omtrent Dierickx' activiteiten bij Agalev werden aan het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij (CEGESOMA) geschonken; het archief omtrent Dierickx' activiteiten voor de Groene Senioren aan Amsab-ISG. Het Europese archief ging in eerste instantie naar het Centrum voor Europese Studies (CEUS), verbonden aan de

vakgroep Politieke Wetenschappen van de Ugent, maar na een aantal jaar bleek dat het CEUS geen tijd en middelen kon vrijmaken voor de verwerking en de studie ervan, dus werd besloten om dit deel ook aan Amsab-ISG over te dragen. Beide archieven werden in 2015 samengevoegd en verwerkt.

Het archief is – zoals veel persoonsarchieven – een verzameling van stukken van verschillende archiefvormers. Naast de persoonlijke stukken van Ludo Dierickx, vinden we veel materiaal dat hij opmaak-

te of ontving uit hoofde van zijn functies binnen de verschillende organisaties en instellingen waarvoor hij werkte. Zo onder meer het ESIC, de EFB, de CEV, de EFJ, de UBEF, de MFEA en de Groene Senioren. Daarnaast vinden we ook wat materiaal van Eva-Maria Hückl, die voor het ESIC gewerkt heeft, en van Robert Verschooten, die Ludo Dierickx in 1979 opvolgde als voorzitter van het ESIC en tot op heden (2016) nog steeds deze functie uitvoert.

Het archief loopt van 1948 tot en met 2009, dus vanaf zijn studententijd tot en met zijn overlijden. Het zwaartepunt van het materiaal ligt echter in de jaren 1950-1970, wat we enigszins kort door de bocht zijn 'Europees archief' kunnen noemen. Vanaf de jaren 1980 is er nog zeer weinig archief. Dierickx was toen vooral actief binnen Agalev en dat archief is integraal naar CEGESOMA overgedragen. Wat er wel beschikbaar is voor de jaren 1980 en 1990, zijn stukken die verband houden met Dierickx' interesse voor het Europees federalisme. Onder meer zijn blijvende zorg voor het ESIC en zijn activiteiten voor het Actiecomité voor de Europese Federatie (CAFE). Voor de jaren 2000 is er zijn briefwisseling in het kader van zijn activiteiten binnen GroenPlus.

Het bibliotheekmateriaal, dat samen met het archief werd overgedragen, bevat bijna alle werken die Dierickx geschreven heeft, alsook een mooie collectie tijdschriften waarvan Dierickx redactielid was. Verder zijn er ook heel wat interessante en relevante periodieken over het Europees federalisme.

Door zijn studies aan het Europacollege, zijn legerdienst in Duitsland en zijn huwelijk met Eva-Maria Hückl was Ludo Dierickx vlot drietalig Nederlands, Frans en Duits. Daarnaast was hij door zijn activiteiten bin-

nen de Europese federalistische beweging en zijn interesse voor de ideeën van Altiero Spinelli ook goed onderlegd in het Engels en het Italiaans. Het archief bevat stukken in al deze talen.

Het archief omvat 104 dossiers opgeborgen in 25 dozen, samen goed voor ca. 2,75 strekkende meter. Het is raadpleegbaar mits toestemming van de dienstdoende archivaris.

- 1 Volgens sommige bronnen, waaronder dredactie.be en verschillende kranten, kreeg Dierickx er les van Versteyleyn, maar aangezien Versteyleyn slechts 2 jaar ouder was dan Dierickx, is dat erg onwaarschijnlijk. Versteyleyn werd bovendien pas tot priester gewijd in 1959 en begon vermoedelijk pas in 1960 of 1961 met lesgeven aan het Xaveriuscollege. Het is echter wel zo dat Versteyleyn ook aan het Xaveriuscollege gestudeerd heeft en dus is het veel waarschijnlijker dat ze er elkaar hebben leren kennen als schoolkameraden en niet vanuit de relatie leraar-leerling.
- 2 Zie de website van het ESIC: http://www.europadebat.be/esic_cont.htm, laatst geraadpleegd op 23/02/2016.